DOMSTOLENS DOM
av den 26 november 1975*

I mål 39/75

har College van Beroep voor het Bedrijfsleven till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

1. **Robert Gerardus Coenen**, Brasschaat (Belgien),

2. **Besloten Vennootschap Generale Handelsbank**, Haag (Nederländerna),

3. **Besloten Vennottschap CIC Adviesbureau voor Schadeverzekeringen**, Voorburg (Nederländerna)

och

Sociaal-Economische Raad, Haag.

Begäran avser tolkningen av vissa bestämmelser i EEG-fördraget om friheten att tillhandahålla tjänster.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden R. Lecourt, avdelningsordförandena R. Monaco och H. Kutscher samt domarna A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, M. Sørensen, Mackenzie Stuart och A. O'Keeffe,

generaladvokat: J. P. Warner,
justitiesekreterare: A. Van Houtte,

meddelar följande

* Rättegångsspråk: nederländska.

dom

DOMSKÄL

1 Genom beslut av den 18 april 1975, som inkom till domstolens kansli den 21 april samma år, har College van Beroep voor het Bedrijfsleven i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställt en fråga om tolkningen av artiklarna 59 och 60 i EEG-fördraget rörande friheten att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen.

2 Denna fråga har uppkommit under en tvist vid den sistnämnda domstolen om tillämpningen av bestämmelserna i artikel 5.1 f i Wet Assurantiebemiddeling på en nederländsk medborgare som har sitt hemvist i Belgien och ett kontor i Nederländerna, där han är verksam som försäkringsagent. Dessa bestämmelser föreskriver att en fysisk person som vill uppträda som agent inom ramarna för denna lag måste ha sitt hemvist i Nederländerna.

3 Av skälen till beslutet om hänskjutande framgår att ovan nämnda bestämmelser skall förstås på så sätt att en fysisk person som vill vara verksam som försäkringsagent i Nederländerna både skall ha sitt hemvist och ett kontor i detta land.

4 Frågan går i huvudsak ut på om bestämmelserna i fördraget, särskilt artiklarna 59 och 60, skall tolkas på så sätt att de hindrar sådana inhemska lagar i medlemsstaterna som, liksom den nederländska lagen om förmedling av försäkringar, ställer krav på hemvist för att tillhandahålla tjänster.

5 I artikel 59 första stycket i fördraget föreskrivs att inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen, enligt definitionerna i artikel 60 första och andra styckena i fördraget, "gradvis avvecklas under övergångsperioden för medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan stat inom gemenskapen än mottagaren av tjänsten".

6 De inskränkningar som enligt denna artikel skall avvecklas inbegriper alla krav på den person som tillhandahåller tjänsten framför allt på grund av hans nationalitet eller den omständigheten att han inte har sitt fasta hemvist i den stat där tjänsten tillhandahålls och som inte ställs i fråga om personer som är etablerade inom det nationella territoriet eller som på annat sätt är ägnade att förbjuda eller förhindra den ifrågavarande personens verksamhet.

7 Särskilt kravet på att den som tillhandahåller tjänster skall ha sitt fasta hemvist inom territoriet i den stat där tjänsten skall tillhandahållas kan, allt efter omständigheterna, leda till att artikel 59, vars syfte just är att avskaffa inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster för personer som inte är etablerade inom territoriet i den stat där tjänsten skall tillhandahållas, berövas all ändamålsenlig verkan.

8 I detta sammanhang får man inte glömma bort att redan för den period under vilken inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inte var avskaffade, föreskrevs i artikel 65 att varje medlemsstat skulle tillämpa dessa inskränkningar "utan att göra åtskillnad i fråga om hemvist" på alla i artikel 59 första stycket avsedda personer som tillhandahåller tjänster.

9 Med hänsyn till vissa tjänsteprestationers särskilda beskaffenhet kan man visserligen inte förvägra en medlemsstat rätten att anta bestämmelser som skall förhindra att den frihet som garanteras genom artikel 59 utnyttjas av en person, som tillhandahåller tjänster och vars verksamhet helt eller huvudsakligen är riktad mot den ifrågavarande statens territorium, i syfte att undslippa de yrkesregler som skulle vara tillämpliga på honom om han hade sitt hemvist inom den statens territorium. Kravet på att den som tillhandahåller tjänster skall ha sitt hemvist inom territoriet i den stat där tjänsten skall tillhandahållas kan dock endast tillåtas som ett undantag i de fall där medlemsstaterna inte har möjlighet att tillämpa andra, mindre ingripande åtgärder för att säkerställa iakttagande av dessa regler.

10 Särskilt om den personen som tillhandahåller tjänsten och som bor i utlandet har ett fast driftställe för att utföra tjänsten på det nationella territorium inom vilket tjänsten tillhandahålls, och om detta driftställe inte är fiktivt, förfogar den ifrågavarande medlemsstaten normalt över effektiva medel för att utföra de kontroller av den verksamhet som den personen utövar som är nödvändiga och för att säkerställa att tjänsten tillhandahålls i enlighet med de regler som föreskrivs i dess nationella lagstiftning.

11 I ett sådant fall utgör det ytterligare kravet på att den som tillhandahåller tjänster skall ha sitt hemvist inom territoriet i den stat där tjänsten tillhandahålls en inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster som strider mot bestämmelserna i fördraget.

12 Till följd av detta blir svaret alltså följande. Bestämmelserna i EEG-fördraget, särskilt artiklarna 59, 60 och 65, skall tolkas på så sätt att nationell lagstiftning inte genom krav på hemvist inom territoriet kan förhindra personer som har sitt hemvist inom en annan medlemsstats territorium att tillhandahålla tjänster, när mindre ingripande åtgärder kan säkerställa överensstämmelse med de yrkesregler som gäller för tjänsteprestationen inom det ifrågavarande territoriet.

Rättegångskostnader

13 De kostnader som har förorsakats Frankrikes regering och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla.

14 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom beslut av den 18 april 1975 förts vidare av College van Beroep voor het Bedrijfsleven – följande dom:

Bestämmelserna i EEG-fördraget, särskilt artiklarna 59, 60 och 65, skall tolkas på så sätt att nationell lagstiftning inte genom krav på hemvist inom territoriet kan förhindra personer som har sitt hemvist inom en annan medlemsstats territorium att tillhandahålla tjänster, när mindre ingripande åtgärder kan säkerställa överensstämmelse med de yrkesregler som gäller för tjänsteprestationen inom det ifrågavarande territoriet.

Lecourt Monaco Kutscher Donner Mertens de Wilmars

Pescatore Sørensen Mackenzie Stuart O'Keeffe

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 26 november 1975.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

R. Lecourt
Ordförande